

Toespraak Joris Vandenbroucke, fractievoorzitter sp.a

Mijnheer de gouverneur,

Geachte leden van de deputatie,

Geachte collega's,

Bij het doornemen van de meerjarenplanning en de begroting voor 2014 heeft de sp.a-fractie een antwoord gezocht op drie vragen : Zijn de plannen van de deputatie uitvoerbaar binnen een evenwichtig budgettair kader? Is het meerjarenplan een correcte vertaling van het bestuursakkoord? Worden de letter én de geest van de Interne Staatshervorming gerespecteerd? Alleen wanneer deze drie vragen met een volmondig ja beantwoord kunnen worden, zal het provinciebestuur in staat zijn om haar visie waar te maken : een toekomstgerichte organisatie zijn die werkt aan een innovatief, creatief en duurzaam Oost-Vlaanderen.

In eer en geweten, in het volle besef dat we als coalitiepartner zelf mee aan het roer staan, en met de nodige kritische zin, hebben wij deze 3 vragen naast het meerjarenplan gelegd en zijn wij tot de volgende conclusies gekomen.

1. Budgettair kader

Het antwoord op de eerste vraag luidt : ja. Wij kunnen beamen wat gedeputeerde Vercamer zeer uitvoerig heeft toegelicht : het meerjarenplan beantwoordt aan de twee decretaal opgelegde parameters, met name een positief resultaat op kasbasis - jaarlijks ruim 7 miljoen euro – en het realiseren van een structureel financieel evenwicht. In mensentaal : het provinciebestuur zal, zoals het een goede huisvader betaamt, niet meer geld uitgeven dan er binnenkomt en kan aan al verplichtingen voldoen. In NVA-speak : het businessplan van de deputatie zit goed in elkaar, we stevenen niet af op een faillissement. In Groen-taal : neen, we gaan niet aan deficit-spending doen. Dat is niet nodig en niet wettelijk.

Ja, collega's, ook voor onze fractie moet een evenwichtig en verantwoord financieel kader de vertrekbasis zijn van het beleid. Ik stel vast dat de voorliggende beleidsplannen een gezonde financiële verankering kennen, ondanks de betreurde gebeurtenissen tijdens die fameuze nacht van 20 op 21

september (*begrotingsconclaf Vlaamse Regering*). Collega Vercamer, u hebt sindsdien geen gelegenheid ongebaat gelaten om uw verontwaardiging te uiten over de ingreep van de Vlaamse Regering in het Provinciefonds, en ik begrijp dat, maar laat er uw slaap maar niet meer voor. Wees blij en fier dat we vandaag de vruchten kunnen plukken van het voorzichtig en voorzienend financieel beleid van de afgelopen jaren zodat dat we relatief moeiteloos deze onverwachte solidariteitsbijdrage ten bate van het algemene Vlaams welzijn op ons kunnen nemen. Ik zal u niet vragen om dat gegraai in uw zorgvuldig beheerde kas als een compliment te beschouwen, maar toch.

Het verstandig financieel beleid dat deze meerderheid sinds jaar en dag voert, heeft ervoor gezorgd dat we onze belastingen op een laag peil kunnen houden. Zware besparingen die moeten doorgevoerd worden, geplande investeringen die in de koelkast moeten, een pijnlijke inkrimping van het personeelsbestand : niets van dat alles is noodzakelijk voor het beoogde financiële evenwicht. Ook daar is onze fractie opgetogen over.

Maar, collega's, budgettaire orthodoxie mag natuurlijk geen doel op zich zijn, het is slechts een middel. Wij zijn geen kille rentmeesters. In tegendeel, we hebben met deze meerderheid een ambitieus politiek akkoord gesloten dat moet uitgevoerd worden. Dàt is wat telt.

2. Uitvoering bestuursakkoord

En dat brengt mij bij mijn tweede vraag : komen de beleidsdoelstellingen en actieplannen uit het voorliggende meerjarenplan overeen met wat we in het bestuursakkoord hebben ingeschreven? Het antwoord luidt: ja.

Meer nog, de 10 geselecteerde prioritaire beleidsdoelstellingen weerspiegelen een aantal speerpunten uit het bestuursakkoord die voor sp.a erg belangrijk zijn. Dat zijn de initiatieven die onze economische hefboomen verstevigen , initiatieven die onze baseline "Voor ieder van ons" in de praktijk brengen en gericht zijn op wie uit de boot dreigt te vallen, en de initiatieven die de ecologische voetafdruk van onze provincie helpen verkleinen. Ruim de helft van de prioritaire beleidsdoelstellingen staan in het teken van onze ambitie om Oost-Vlaanderen op een duurzame economische, sociale en ecologische leest te schoeien.

En het zal niet bij mooie woorden alleen blijven, de nodige middelen zijn voorzien om dit daadwerkelijk waar te maken. Als ik de uitgaven per prioritaire beleidsdoelstelling optel, tekent zich qua uitgavenpatroon binnen de 10 prioritaire beleidsdoelstellingen de volgende top 5 af : De uitbouw van fiets- en voetgangersnetwerken, de duurzame ontwikkeling van toerisme en recreatie, de aanpak van de klimaatsverandering, het voeren van een integraal waterbeleid en het geven van impulsen aan de Oost-Vlaamse economie.

Natuurlijk vallen een aantal belangrijke uitgavenposten, zoals bijvoorbeeld de lonen van het provinciaal personeel, buiten de strategische nota en zijn er bevoegdheden met een grote impact maar met een lage kost, zoals ruimtelijke ordening. Maar wie het bestuursakkoord, de geformuleerde prioriteiten, de strategische nota en de actieplannen naast elkaar legt, kan niet ontkennen dat deze meerderheid een aantal heldere en ambitieuze beleidslijnen heeft uitgezet en deze effectief in concrete maatregelen wenst om te zetten.

Graag stip ik in vogelvlucht enkele in het oogspringende projecten aan waarvoor de verwachtingen in onze fractie hooggespannen zijn.

Ik denk dan aan het creëren van ruimte voor economische activiteiten. In onze dichtbebouwde provincie betekent dat automatisch ook het zoeken naar een – vaak fragiel - evenwicht tussen economie, wonen en de zorg voor de open ruimte. Met de afbakening van de kleinstedelijke gebieden en de bijzondere economische knooppunten, het Oost-Vlaams energielandschap en de projectwerking rond de Gentse Kanaalzone werd de afgelopen jaren de basis gelegd voor een duurzame economische groei in onze provincie. De komende jaren moet zich dat vertalen in concrete projecten: in de ontwikkeling van nieuwe, duurzame bedrijfsterreinen, in de bouw van slim ingeplante windturbines die gedragen zijn door de omwonenden, en met een nieuwe impuls voor de Gentse haven, waarin de provincie een belangrijke financiële participatie wil nemen.

De belangrijkste brandstof voor onze economie is echter menselijk talent en onze provinciale onderwijsinstellingen zijn hiervan een belangrijke leverancier.

Het provinciaal onderwijs weerspiegelt op een unieke manier de betrachting om zoveel mogelijk Oost-Vlamingen ontplooiingskansen te geven opdat ieder met zijn talenten een bijdrage kan leveren aan onze welvaart. Uniek, omdat geen enkele andere provincie beschikt over een dergelijk uitgebreid net van onderwijsinstellingen. Uniek ook omdat onze scholen betaalbaar en kwalitatief onderwijs aanbieden aan jongeren die nood hebben aan bijzondere ondersteuning.

Collega's, ik was aanwezig op de diploma-uitreiking in het PIHS hier in Gent, zeg maar de beste kappersschool van het land. Een school waar heel wat leerlingen rondlopen met een familiale en socio-economische achtergrond die doorgaans niet het pad effent voor een vruchtbare schoolcarrière en professioneel succes. Wel, de trots waarmee deze leerlingen hun diploma in ontvangst namen, en het optimisme en de gedrevenheid waarmee zij over hun plannen spraken, vastbesloten om hun toekomst zelf in handen te nemen, was echt hartverwarmend. Hartverwarmend waren ook de oprechte dankwoorden van deze jongeren voor hun leerkrachten. Ik kan u deze ervaring ten zeerste aanbevelen, u hoeft echt geen dagvullend onderwijscolloquium te volgen om in te zien hoe scholen zoals het PIHS erin slagen om jongeren hun talenten te laten ontdekken, te ontwikkelen en te gebruiken.

We weten dat het onderwijslandschap voortdurend in beweging is, maar met deze beleidsplannen en –budgetten geven we alvast te kennen dat we willen blijven investeren in kwaliteitsvolle opleidingen, binnen welke ruimer kader die zich ook zullen situeren. Dat is een sterk en een goed signaal.

Bijzonder tevreden is onze fractie met de ecologische accenten die worden gelegd in het budget en de meerjarenplanning. Oost-Vlaanderen wil, net als de andere Vlaamse provincies, werk maken van een plan om tegen 2050 een klimaatneutrale provincie te zijn. Ik denk dat de provincies hier inderdaad hun unieke positie ten volle kunnen uitspelen. Ze hebben een voldoende schaalgrootte om de nodige expertise bijeen te brengen en een relevant beleid te voeren, maar anderzijds staan ze ook dicht genoeg bij de lokale besturen, de burgers en de middenveldorganisaties die het klimaatplan mee zullen moeten schragen.

Met twee succesvolle campagnes voor de samenaankoop van groene stroom en het Oost-Vlaams Energielandschap heeft het provinciebestuur op het vlak van duurzaam energiegebruik een opgemerkte pioniersrol gespeeld. Op dit elan moeten we verdergaan.

Ook het bevorderen van duurzame mobiliteit past in het streven naar klimaatneutraliteit. De sp.a-fractie steunt de plannen om hier de ingeslagen weg verder te volgen : subsidiëring van kwalitatieve, gemeentelijke fietspaden, aanleg van fietspaden langs spoorlijnen en waterwegen door de provincie zelf en de opmaak van een trage wegenplan voor elk van de 300 deelgemeenten in Oost-Vlaanderen (momenteel is er al voor 168 zo'n plan afgewerkt of in de maak).

3. Interne Staatshervorming

Tot slot, collega's, wil ik een antwoord formuleren op mijn derde vraag. De vraag of deze meerjarenplanning in overeenstemming is met de letter en de geest van de Interne Staatshervorming. Het antwoord luidt : "ja, maar". Geen volmondig ja, dus. Ik verklaar mij nader.

Wanneer de Vlaamse regering enkele jaren geleden de hand aan de ploeg sloeg om de interne staatshervorming vorm te geven, was het de bedoeling om overlap tussen de verschillende bestuursniveau's te vermijden en de transparantie voor de burger en de lokale besturen te verhogen. Je zou de essentie van de provincies nieuwe stijl op een A-4'tje moeten kunnen schetsen. Dat was de ambitie.

Maar helaas. Deze oefening heeft niet tot een grote omwenteling geleid, noch tot een heldere afbakening van bevoegdheden. Zelfs collega Vercamer krijgt volgens mij niet in twee minuten uitgelegd waarvoor de provincies nu precies bevoegd zijn. Het is tekenend dat de VVP ruim twintig bladzijden nodig heeft om in een didactisch bedoelde samenvatting het nieuwe bevoegdheidsprofiel van de provincies te schetsen.

Voor alle duidelijkheid, collega's, de verantwoordelijkheid voor deze halfslachtige interne staatshervorming ligt natuurlijk niet bij deze deputatie of bij de provincieraad, die ligt bij de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement

waar men de kans gemist heeft om echte duidelijkheid te scheppen. Zij die de provincies zoveel mogelijk ongemoeid wilden laten, zullen dit wellicht toejuichen, maar ze hebben een Pyrrusoverwinning geboekt. Want je moet al ziende blind zijn om niet te beseffen dat dit bij een volgende regeringsvorming opnieuw op tafel zal liggen, ongeacht wie zich aan die tafel zal bevinden.

Hoe snel de inzichten hierover voortschrijden, mag blijken uit wat de fractieleiders hier amper 3 jaar geleden, in november 2010, verklaarden over het Groenboek Interne Staatshervorming dat toen klaar was. Collega Jan Fiers van Groen had het over een Zwartboek, de fractieleider van CD&V – Hilaire Liebaut - had het over “de zoveelste poging tot een hold-up op het provinciale niveau”, Johan Beke van Open VLD vond dat de Vlaamse en federale regering bevoegdheden moesten afstaan aan de provincies in plaats van andersom. Vorige week hoorde ik mevrouw Rutten met stelligheid verkondigen dat de provincies moeten afgeschaft worden. U ziet, de geesten rijpen snel.

Ja, dit meerjarenplan kleurt netjes binnen de lijnen van de Interne Staatshervorming zoals die vastgelegd is in het Provinciedecreet, in de aangepaste sectorale decreten en in het bestuursakkoord dat met de Vlaamse regering werd afgesloten. Maar die laten natuurlijk veel grijze zones open, waarvan dankbaar gebruik gemaakt wordt. En dat is geen goede zaak.

Neem nu Cultuur. Waar aanvankelijk gevreesd werd dat deze bevoegdheid zou ontnomen worden van de provincies, laten containerbegrippen zoals “bovenlokaal belang”, “kwaliteitsbevorderende maatregelen”, “organiseren van impulsprojecten”, begrippen die z gezegd bedoeld zijn om onze taak af te baken, ons de facto toe om min of meer onze goesting te doen. En dat doen we ook. Illustratief daarvoor zijn de ruim dertig verschillende subsidiereglementen die wij aanhouden en de meer dan honderd nominatim subsidies die daarnaast nog worden uitgekeerd . Uiteraard zijn wij een stevig bovenlokaal impulsbeleid voor cultuur zeer genegen, en uiteraard zijn wij voorstanders van de geografische, thematische en sociale spreiding van onze cultuurmiddelen. Maar wat is de rode draad in dit verhaal? Wie ziet hier door het bos de bomen nog staan? Op deze manier dreigt spreiding tot versnippering te leiden. En dan is verspilling niet veraf. Conform de geest van de Interne Staatshervorming vraag ik om hier **meer focus** in te brengen. Ik kom er nog op terug bij de bespreking van het beleidsdomein cultuur.

In schril contrast met het beleidsveld cultuur waar zeer creatief wordt omgesprongen met het invullen van de ons toegemeten bevoegdheden, staat het beleidsveld wonen. Daar heeft de provincie vrije baan om de lokale besturen te ondersteunen en gebiedsgerichte samenwerking aan te moedigen en te versterken. Voor de talrijke kleine gemeenten die onze provincie rijk is en die de mensen, de middelen noch de know-how hebben om een echt woonbeleid te voeren, kan het provinciebestuur een bondgenoot zijn. Helaas, hier laten we dan weer steken vallen. Op het vlak van Intergemeentelijke Samenwerkingsverbanden rond wonen en het uitbouwen van sociale verhuurkantoren bengelt Oost-Vlaanderen helemaal achteraan in het peloton. En dat is bijzonder jammer, temeer daar de provincie als aanjager van intergemeentelijke samenwerking hier echt een verschil kan maken. Op andere terreinen lukt dat. Waarom hier niet? Hier zouden we toch **meer ambitie** aan de dag kunnen leggen, het zou perfect passen in de geest van de Interne Staatshervorming . Ook daar kom ik nog op terug tijdens het debat.

Collega's, als het provinciebestuur een toekomstgerichte organisatie wil zijn, zal het zelf meer echte duidelijkheid moeten scheppen in wat het als haar kerntaken beschouwt en wat niet. Zoniet, ondergraaft het haar eigen relevantie als intermediair bestuursniveau.

Wacht niet op het volgende rondje Interne staat hervormen, maar loop vooruit op de feiten, in plaats van er straks achteraan te moeten hollen. Laat ons hier een pioniersrol opnemen, ook dat is toekomstgericht en innovatief zijn! We kunnen ons hierbij laten inspireren door ons bestuursakkoord dat duidelijke accenten legt, ons laten bijstaan door competente administraties en ons verheugen in een gunstige, financiële uitgangspositie.

Ik concludeer dus dat wij op de drie gestelde vragen waarmee ik mijn tussenkomst begon, tweemaal volmondig "ja" kunnen antwoorden, en eenmaal "ja, maar". Dat is ook de houding van mijn fractie tav dit meerjarenplan en het budget 2014. Ja, wij zullen dit goedkeuren, want wij willen dat "een krachtig en zichtbaar beleid" gevoerd wordt, gericht op "leder van ons", zoals we geschreven hebben in het bestuursakkoord. Maar om dat waar te maken, collega's, zullen we nog duidelijkere prioriteiten moeten stellen. Ik dank u.